

Tile fantje (Srčič Robi, Prišel Damjan, Geberc Matej, Premk Gregi in Premk Davor) so na vprašanje, kdo se ne zna plavati, dogovorili, da znajo vsi. Matej pa je vzkliknil: „Stari ata in mama!“

TEMA DNEVA

ODPADKI ZNAMENJE NEZNANJA

Komunalci komaj sproti odvažajo iz naših kampov odvrženi papir, plastiko, steklo in pločevinke – seveda na smetišča. Bregovi naših rek in obrobja gozdov so zasuti z odsluženo belo tehniko. Zapuščeni avtomobili ovirajo promet in ogrožajo varnost po mestih. Medtem pa morajo v nekaterih tovarnah ustavljati stroje zaradi pomanjkanja bakra in druge pločevine. Zaradi težav pri dobavah kozarcev in steklenic ter zapletov pri nakupu bele pločevine bo slovenska prehrambena industrija le s težavo poslala na trg obljubljene količine ozimnice. Nekateri obrtniki pa lahko delajo le še zato, ker material kupujejo po zvezah ali ga iščejo preko malih oglasov.

Vse to dokazuje, da v Sloveniji in Jugoslaviji še zdaleč nismo izbrali vseh možnosti pri zbiranju odpadnih surovin. To med drugim potrjuje tudi statistika, po kateri v razvitih državah v novih izdelkih porabijo od dvakrat do štirikrat več predelanih koristnih odpadkov kot pri nas. Za takšno razmerje smo (tudi v organizacijah, ki naj bi organizirale zbiranje in odkup) našli tisoč izgovorov: od transportnih težav in premajhnega zanimanja zbi-

(nadaljevanje na str. 2)

KAKO SMO GOSPODARILI V I. POLLETJU

O tem, kako smo gospodarili v letošnjem prvem polletju, je bilo za zbere delavcev dinosovih enot napisano obširno poročilo. Delavci niso imeli bistvenih pripomb na poročilo in zato je bilo brez

sprememb sprejeto tudi na delavskih svetih. Iz poročila in sklepov delavskih svetov, poljudno povzemamo naslednje ugotovitve in zaključke.

DINOS KOT CELOTA

Čeprav smo za tekoče leto previdno planirali, smo se vseeno nekoliko ušтели. V prvem polletju nismo dosegli planskih nalog. Ko smo sprejemali letni plan, smo računali, da bomo lahko aktivirali vse silnice znotraj delovne organizacije za izvrševanje planskih nalog do take mere, da bomo z večjim odkupom koristnih odpadkov slabših kvalitet nadomestili količinski izpad odpadkov boljših kvalitet. V prvem polletju te naloge nismo uresničili.

Prodane količine pripravljene sekundarnih surovin so bile v I. polletju za 9 % manjše kot v prvem polletju preteklega leta in za 5 % manjše, kot smo jih planirali. Vendar je bil celoten prihodek za 31 % večji od preteklega I. polletja in le za 1 % manjši, kot je bil planiran. Toda za ustvarjanje takšnega prihodka smo potrošili več sredstev kot v prvem polletju lani, zato je bil dohodek le za 16 % večji in 5 % pod planom.

Stroški: kot so dnevnice, ki-

lometrine, reprezentanca, honorarji so bili s predpisi omejeni. Polletna analiza takšnih stroškov je pokazala, da vseh nismo uskladili s predpisi, zato bomo morali to storiti v II. polletju.

Še besedo, dve o izvozu. Izvoz na konvertibilno področje smo v primerjavi s I. polletjem preteklega leta povečali za 30 %. TOZD POS ga je povečal za 27 %, TOZD RET pa kar za 58 %. Delež našega izvoznega prometa pa predstavlja le 2,5 %

skupnega prometa, samo v TOZD RET pa 6,3 %.

In še to. Podatki za celotno organizacijo, s katerimi nismo preveč zadovoljni, se nanašajo le na naš večji tozd, na TOZD POS, kajti TOZD RET je v letošnjem I. polletju napravil velik obrat na boljše, lahko rečemo, da je dosegel rekordni uspeh, takšen kot ga je lansko leto TOZD POS. Končno je uspel ustvariti dohodek, kakršnega si doslej ni mogel zamisliti.

GOSPODARJENJE V TOZD POS JE BILO USPEŠNO TODA

Pravi vzrok za to, da smo v letošnjem I. polletju naredili manj kot v lanskem prvem polletju, je gotovo v manjših količinah vseh vrst koristnih odpadkov, vendar je mogoče tudi posumiti v zadostno pripravljenost odgovornih za izvrševanje nabavno-proizvodnih nalog, vsaj nekaterih, da bi vztrajno iskali koristne odpadke tudi tam, kjer jih doslej niso ali od koder jih je težko spraviti v naša skladišča.

Manjše količine vseh vrst koristnih odpadkov, ki jih mi odkupujemo in predelujemo, so posledica:

a) manjših količin osnovnih surovin in reprodukcijskega blaga, ki je na razpolago proizvodnim delovnim organizacijam,

b) takšnega proizvodnega izkoriščanja osnovnih surovin in reprodukcijskega blaga, da ga gre čim manj v odpad,

c) že počiščenih črnih odlagališč pločevinastih izdelkov,

a) Manjšega števila zamenjav izstroženih strojnih naprav z

novimi v proizvodnih delovnih organizacijah zaradi omejevanja investicij,

e) izpada količin iz železničarskega gospodarstva.

Lansko leto je TOZD POS ustvaril za 54 % večji celotni prihodek kot leta 1981, letos v I. polletju pa je ustvaril za 29 % večjega kot v I. polletju preteklega leta in za 2 % pod planom. Lansko leto je bil torej dosežen rekord, ki ga bo težko ponoviti.

Ker so v TOZD POS letošnji polletni poslovni rezultati, na katerih sloni rast osebnih dohodkov, slabši kot v letu 1982, se po družbenem dogovoru ni moglo zvišati dosedanjih mesečnih akontacij za osebne dohodke, čeprav so še vedno takšne kot v začetku leta. Na nekoliko večje akontacije osebnih dohodkov v II. polletju bi bile upravičene le 3 poslovalnice, ker so povečale produktivnost in presegle količinski plan (Trbovlje, Novo mesto in Maribor), če bi tudi v II. polletju tako dobro poslovale.

(nadaljevanje s str. 1)

ralcev do pomanjkanja delarja za nakup strojev, s katerimi naj bi prebirali in stiskali odpadke.

Vendar se zdi, da je temu kriva tudi nepremišljena odločitev o gradnji manjše železarnice, v kateri bi lahko predelovali emajlirano in lakirano pločevino. Pa v tem, da nismo pravočasno kupili naprav za predelavo bele pločevine. In ne nazadnje tudi v tem, da zaradi pres-trogih predpisov in pred-

vsem zaradi bojzani pred bogatenjem posameznikov, nismo spodbujali odpiranja zasebnih zbiralnic odpadkov.

Zato nam kljub surovinski lakoti odpadki kaze okolje in propadajo po grmovju ter v zemlji, čeprav je ruski znanstvenik Mendeljejev že pred desetletji dejal, da „odpadkov ni, je zgolj neznanje, kako odpadke izkoristiti“.

Janez Odar
„DELO“

UMRL JE MIHA MARINKO

Zdravniški konzilij Kliničnega centra v Ljubljani je 19. avgusta 1983 sporočil, da je ob 9.57, v 83. letu starosti, zaradi oslabelosti srca, umrl tovariš Miha Marinko, narodni heroj, predvojni revolucionar, prvi komisar slovenske partizanske vojske, dolgoletni član CK KPJ in CK ZKJ, sekretar CK KP in CK ZK Slovenije, predsednik ljudske skupščine LRS in predsednik vlade LRS, predsednik glavnega odbora SZDL Slovenije in član sveta federacije in neuklonljiv borec za delavske pravice.

Njegovo delo bo ostalo vzgled in navdih.

Miha Marinko je leta 1977, meseca maja, na povabilo naše sindikalne organizacije v Ljubljani, obiskal tudi nas in nam govoril o svojem revolucionarnem življenju. V spomin na človeka, ki ga je življenje pripeljalo od rudarja do predsednika vlade, bomo v naši prihodnji številki objavili prispevek o njegovem obisku v Dinosu.

SITUACIJA Z JEKLENIMI ODPADKI

Dobav pripravljenega vložka jeklenih odpadkov slovenskim železarnam in livarnam za leto 1983 nismo upali planirati toliko, kot smo jih dobavili v letu 1982, ker smo vedeli, da je takšnih odpadkov vse manj. Toda, naš plan smo z dobavami v I. polletju prekoračili za 10,4 %, kljub temu pa nismo ujeli lanskih dobav. Še vedno so bile za 6,5 % manjše.

Jeklenih odpadkov skupno z ostružki smo slovenskim železarnam in livarnam v letošnjem I. polletju dobavili nekaj manj kot 50 tisoč ton.

ODPADKI BARVNIH KOVIN

V I. polletju 1983 smo odpremili nekaj več kot 3 tisoč

ton odpadkov barvnih kovin, kar je za 5 % manj kot v I. polletju 1982. leta.

REPRO MATERIAL

V prvem polletju smo prodali 994.658 kg repromateriala iz barvnih kovin, kar je za 2 % več kot lani v enakem obdobju.

ALUMINIJASTE ZVEZDICE

Aluminijaste zvezdice, ki jih sami proizvajamo iz odpadnega aluminija, smo slovenskim železarnam za dezoksidacijo pri topljenju železa prodali 423.937 kg, kar je za 5 % manj kot lani v enakem obdobju.

PAPIRNI ODPADKI

Štirim papirnicam (Količevo, Sladkogorska, Djuro Salaj in Belišče) smo v letošnjem I. polletju odpremili nekaj več kot 17 tisoč ton starega papirja, kar je za 4 % več kot lani v enakem obdobju.

ODPADNO STEKLO

Steklene črepinje smo odpremljali najmanj sedmim kupcem. Prodali smo jih za 6 % manj kot lani v enakem obdobju oziroma nekaj več kot 2,5 tisoč ton.

ODPADNA GUMA

Te smo odpremili za 7 % več kot lani v enakem obdobju oziroma skoraj 500 ton. Naj-

večji odjemalec odpadnih gum je bila Cementarna Anhovo. Uporablja jih kot gorivo za kurjenje v proizvodnih pečeh.

ODPADNA PLASTIKA

Tudi odpadkov plastike smo v I. polletju prodali okrog 500 ton.

IZVOZ, KI GA USTVARJA TOZD POS

Le steklenih črpinj smo izvozili več kot lani v I. polletju. Železnih ostružkov smo izvozili manj zato, ker je manjši odkup in ker je bil skoraj ves mesec april uvoz ostružkov zaustavljen. Za odpadke plastike je na tujem trgu manjše povpraševanje,

(nadaljevanje na str. 4)

(nadaljevanje s str. 3)

V prvem polletju 1983 smo izvozili naslednje vrste odpadnih surovin:

(podatki so v kilogramih)

Vrsta materiala	I. polletje		
	1982	1983	Indeks
steklene črepinje	2,613.270	3,430.850	131
železni ostružki	2,952.535	2,442.075	83
odpadki plastike	270.843	160.030	59
odpadki pocink.pločev.	542.310	468.855	86
odpadki bele pločevine	224.110	31.340	14
odpadki pokrona	2 7.535	158.410	59
Al žgura	101.350	58.550	58
odpadki emajl.pločevine	32.750	15.500	47
odpadki alpake	6.110	—	—
Skupaj	7,010.813	6,765.610	97

Prokrom menda ne bo treba paketirati

Železni ostružki — izvozno blago

poleg tega pa se doma prodajo po višjih cenah. Izvoz odpadkov pocinkane pločevine je bil manjši, ker je bil odkup teh odpadkov manjši, odpadke bele pločevine (konzervne škatle — pločevinke) pa imamo stisnjene v pakete in za tako stisnjene je težko najti kupca. Odkup odpadkov prokrona je bil

manjši, enako pa tudi odkup aluminijaste žgure, vse zaradi manjše industrijske proizvodnje. Za emajlirano pločevino nimamo izvoznih dovoljenj. To kar smo izvozili smo izvozili na podlagi podaljšanja lanskega dovoljenja. Odpadke alpaka še zbiramo.

SKLEPI IN NALOGE TOZD POS

V I. polletju 1983 smo odpremili skoraj 90 tisoč ton sekundarnih surovin in tako ustvarili prihodek v višini 1.358.994.039,03 din (skoraj 136 milijard starih dinarjev). Za takšen prihodek smo porabili 1.029.381.906,29 din (skoraj 103 milijarde starih dinarjev), zato je znašal dohodek 329.612.132,64 din (skoraj 33 milijard starih dinarjev). Za davke, prispevke in našo delovno skupnost skupnih služb smo dali toliko, da znaša čisti dohodek 255.325.160,69 din (25,5 milijarde starih dinarjev). Iz čistega dohodka smo za osebne dohodke porabili 62.899.217,50 din (nekaj več kot 6 milijard starih dinarjev). Največji del čistega dohodka smo namenili za poslovni sklad, in sicer 174.818.219,89 din (skoraj 17,5 milijarde starih dinarjev). V rezervni sklad smo izločili nekaj manj kot eno milijardo starih dinarjev, tri stare milijone pa smo izločili za izdelavo raziskovalne naloge z naslovom: Enotni sistem reševanja odpadnih surovin. Ostanek čistega dohodka smo dali v sklad skupne porabe in za stanovanjske potrebe.

Zbori delavcev in delavski svet TOZD POS pa je sprejel še 5 sklepov o nalogah, ki izhajajo iz rezultatov polletnega obračuna. Sklepi so nekoliko prirejeni in skrajšani.

— Vse poslovne enote, ki niso dosegle plana, so dolžne

na osnovi lastnih analiz pristopiti k pospeševalni akciji za izpolnitev planskih obveznosti. Za izvršitev sklepa so odgovorni vodje nabavno-proizvodnih nalog in vodstvo TOZD POS.

— Ker določila Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983 in metodologije za spremljanje izvajanja dogovora v letu 1983 ne dovoljujejo zvišanja sedanjih izplačanih osebnih dohodkov v TOZD POS in ker v skladu z našim planom ni mogoče izdelati obračuna znotraj tozda po enotah, tudi ni mogoče povišati osebnih dohodkov eni poslovalnici na račun druge poslovalnice. Zato ostanejo izplačani osebni dohodki tudi doseženi osebni dohodki. Naše sedanje akontacije ne odstopajo od družbenega dogovora.

— Vodstvo TOZD POS in strokovne službe naj predlagajo zvišanje mesečne akontacije za osebne dohodke poslovalnicam Trbovlje, Novo mesto in Maribor, ker so presegle lanske letošnje planske obveznosti, toda le če bodo nadaljevale s preseganjem lanske letošnje rezultate poslovanja in letošnje planske obveznosti, toda le če bodo nadaljevale s preseganjem lanske letošnje rezultatov in planskih obveznosti do konca leta 1983.

— Akontacije osebnih dohodkov, ki jih izplačujemo pri ostalih poslovalnicah, ostanejo nespremenjene vse

dotlej, dokler ne bodo do-
seženi boljši rezultati dela in
poslovanja skladno z usme-
ritvami družbenega dogo-

vora in s tem do družbeno
upravičenega povečanja
sredstev za OD.

— Uskladitev določenih
omejenih izdatkov po za-
konu je treba opraviti z ope-

rativnim programom, ki ga
mora izdelati vodstvo TOZD
s strokovnimi službami.

Staro železo — rezultat zbiralnih akcij

Paketi jeklene pločevine — naš izdelek

GOSPODARJENJE V TOZD REGENERACIJA TEKSTILA

Poslovanje v TOZD Regene-
racija tekstila je bilo v I. pol-
letju 1983 zelo uspešno, saj
je z vsemi pokazatelji uspeš-
nosti gospodarjenja izkazo-
valo boljše rezultate kot v
istem obdobju preteklega
leta. Presegli pa so tudi plan-
ske zadolžitve.

Količinska realizacija je več-
ja za 1 %, celotni prihodek
za 56 %, pridobljenja vred-
nost je za 73 % večja, porab-
ljena sredstva za 42 % in do-
hodek za 82 %. Čisti doho-
dek je za 88 % večji kot v
enakem obdobju preteklega
leta. Povečanje zaposlenosti
znaša 2 %.

Ker je bila značilnost gospo-
darjenja preteklih dveh let
v tem, da je bila rast porab-
ljenih sredstev hitrejša od
rasti celotnega prihodka, se
nekolišna normalizacija
tržnih odnosov in prestruk-
turiranje proizvodnje še bolj
odraža v manjši rasti porab-
ljenih sredstev od rasti celot-
nega prihodka, dohodka in
čistega dohodka.

Prestrukturiranje proizvod-
nje regeneracije tekstila je
usmerjeno v pripravo tako
kvalitetnih sekundarnih tek-
stilnih surovin, da nado-
meščajo primarna vlakna pri
predenju v tekstilni in-
dustriji. Priprava sekundar-
nih vlaken dobiva prioriteto
v strukturi proizvodnje,
zlasti v tekstilnem obratu
Ljubljana, kjer je bil še v
letu 1981 delež sekundarnih
vlaken v celotni količini
14,1 %, letos pa je že
27,3 %.

TEKSTILNI OBRAT V LJUBLJANI

Od skupne količinske reali-
zacije v TOZD RET 1548
ton je bilo v TO Ljubljana
pripravljenih 683 ton tekstil-
nih sekundarnih surovin —
od tega 9,4 % čistilnih krp,
11,7 % čistilne bombaže-
vine, 27,3 % sekundarnih

vlaken, 46,2 % sortiranih se-
kundarnih surovin in 54, %
ostalih sekundarnih surovin.
Zaznavno je predvsem
zmanjšanje deleža čistilnih
krp. Osnovni vzrok za to je v
neurejeni in neenaki politiki
cen v SFRJ, zaradi česar se s
prekupčevanjem iztekajo v
druga področja Jugoslavije
precejšnje količine odpadnih
krp, kjer so prodajne cene
čistilnih krp višje.

TEKSTILNI OBRAT V BOHOVI

V TO Bohova je bilo pri-
pravljenih 865 ton tekstilnih
sekundarnih surovin — od
tega 1,8 % čistilnih krp,
39,2 % čistilne bombaže-
vine, 32,3 % regenerator —
sekundarnih vlaken ter
26,7 % ostalih surovin. Zna-
čilno za TO Bohova je, da se
je prav tako kot v Ljubljani
povečal delež sekundarnih

vlaken, ki predstavljajo večji
del v deležu ostalih surovin,
zmanjšal pa se je delež čistil-
ne bombaževine.

Največje težave v poslovanju
povzročajo neurejena politika
cen na področju tekstilnih
odpadkov za katere se nepo-
sredna družbena kontrola
cen ne izvaja, in na področju
tekstilnih sekundarnih suro-
vin, za katere se odobravajo
znotraj SFRJ po posamez-
nih republikah in pokrajinah
različne prodajne cene. To
povzročajo nekontrolirano
rast cen odpadkov in odliv
teh izven SR Slovenije, kjer
so prodajne cene najnižje.
Dogaja se, da cena odpadka
— surovine presega ceno se-
kundarne surovine — iz-
delka. Tak primer je čistilna
bombaževina.

IZVOZ TOZD RET

Tako kot v preteklem letu je
TOZD RET tudi v I. polletju

(nadaljevanje na str. 6)

(nadaljevanje s str. 5)

tega leta dosegel zelo dobre izvozne rezultate, saj dosežanji izvoz znaša 202 tone in vrednostno približno 4 milijone din, kar po ZIS tečaju predstavlja 59 % doseganje letnega plana.

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Kazalci izkazovanja rezultatov poslovanja so zelo ugodni. Najpomembnejši je fizična produktivnost, ki znaša indeksno na isto obdobje preteklega leta 100 %. Ekonomičnost, ki se je povzpela na ugodni novi iz leta 1980, znaša 168 in je za 10 % večja. Rentabilnost znaša 43,5 in je za 40 % večja, akumulativnost pa 17,1, kar je 76 % več kot v istem obdobju preteklega leta.

STANJE INVESTICIJ

Tako kot preteklo leto so bili v retu tudi letos investicijsko zelo intenzivni. Pričakujejo končno dovoljenje za preizkusno obratovanje linije Temafa za izdelavo sekundarnih bombažnih vlaken v TO Ljubljana, pa tudi končno dovoljenje za uvoz še enega stroja Clean Star, s katerim bodo podvojili kapaciteto te linije.

V TO Bohova predstavlja največjo investicijo izgradnja nadstrešnice za novo skladišče, s katero bodo rešili najpomembnejšo fazo priprave sekundarnih surovin – skladiščenje ter omogočili nadaljnji razvoj, povečanje količin ter rast fizične ter ekonomske produktivnosti.

SKLEPI IN NALOGE TOZD RET

Zbori delavcev in delavski svet TOZD RET so ugotovili,

da so v I. polletju tega leta odpremili 1548 ton tekstilnih sekundarnih surovin in ustvarili prihodek v višini 69.063.721,09 din (skoraj 7 milijard starih dinarjev). Za tak prihodek so porabili sredstev za nekaj več kot 4 milijarde starih dinarjev, zato znaša dohodek nekaj več kot 2 milijardi 700 milijonov starih dinarjev. Po plačilu davkov in prispevkov in obveznosti do naše DSSS ostane 22.524.139,86 din (2 milijardi 250 milijonov starih dinarjev) čistega dohodka. Od čistega dohodka so največ namenili za poslovni sklad, in sicer nekaj več kot 1 milijardo starih dinarjev, za osebne dohodke pa nekaj manj kot 1 milijardo starih dinarjev. Za rezervni sklad so namenili skoraj 70 milijonov starih dinarjev.

Poleg tega so sprejeli še 3 sklepe, in sicer:

– Doseženi osebni dohodki so enaki izplačanim akontacijam v I. polletju 1983. Kriterije za prihranjevanje doseženih rezultatov poslovanja, kot osnovo za povečanje sredstev za OD v TOZD RET, bomo izdelali v III. trimesečju.

– Akontacije osebnih dohodkov, ki smo jih izplačevali v I. polletju 1983 v okviru metodologije za spremljanje in izvajanje OD na ravni meseca decembra, ki so bile javljene v SDK v mesecu januarju 1983, so bile vse mesece enake. Te akontacije so v primerjavi na povprečno izplačane OD preteklega leta po ZR/82 za 9 % višje.

– Uskladitev določenih omejenih izdatkov po zakonu je treba opraviti na ravni DO z operativnim programom.

Pametni ljudje so dobri, a ne najboljši.

CARLYLE

O POLLETNEM POSLOVANJU DSSS

Delovna skupnost je v I. polletju napravila vse kar je načrtovala, posamezna področja pa so napravila celo več. Največ dela izven rednega programa so imeli delavci iz področja načrtovanja in izgradnje, toda tudi delavci iz področja poslovne organizacije in računovodstva so imeli precej dela izven programa zaradi posebnih pregledov, ki so jih morali opraviti za republiškega tržnega inšpektorja. Tudi delavci iz področja za splošne in kadrovske zadeve so imeli nepredvideno delo, in sicer z izvedbo referenduma o priključitvi Papirservisa k Dinosu.

Delo delavcev DSSS sta plačala oba naša tozda v višini 22.533.325,65 din (2 mili-

jardi 250 milijonov starih dinarjev), kar je celotni prihodek DSSS. Za svoje poslovanje je DSSS porabila 6.812.577,64 din tako, da znaša dohodek 15.720.748,01 din. Po plačilu davkov in prispevkov jim je ostalo 13.175.805,55 din čistega dohodka, ki so ga v glavnem potrebovali za osebne dohodke (10.561.247,75 din ali malo več kot eno staro milijardo dinarjev).

Poleg teh ugotovitev je zbor delavcev DSSS in njihov delavski svet sprejel še 3 sklepe, ki so vsebinsko podobni sklepom, ki jih je sprejel delavski svet TOZD POS.

Po poročilu in
sklepih DS napisal
S.K.

– Pravijo, da je to že nekdo izumil!

Glasilo DINOS izdaja DO DINOS Ljubljana, Titova 118, v 750 izvodih.

Glasilo ureja uredništvo. Glavni in odgovorni urednik Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Razmnožil: Usenik Edo, prepisovanje in razmnoževanje Ljubljana

NOVO MESTO O NOVEM DVIGALU IN ŠE KAJ . . .

Najprej me je presenetil velik kup stare pločevine, višji kot je dinosova novomeška poslovna zgradba. Kot v starih časih, sem si mislil, ko smo se postavljali z velikimi zalogami. Tudi potem, ko sem s Francem Hočevarjem, novomeškim poslovojem, obšel celotno skladišče, se mi prvi vtis ni spremenil.

Novomeški kolektiv se je doslej kar uspešno upiral posledicam gospodarskih restrikcij, ki so zmanjševale tudi količine odpadnih surovin. Predvsem je dobro organiziral zbiralne akcije po vsej Dolenjski, in to mu je nadoknadilo manjši dotok odpadnega blaga iz novomeške industrije.

Tako je bilo doslej, odslej pa bo težje, je menil Hočevar. Zdaj staro železo po Dolenjski ne leži več vsepovsod. Kar ga je bilo zavrženega in na kupih, v skritih jarkih, jamah, jasad, za škednji in štalamami je odnešeno. Kupov ni več, so le še posamezni kosi zavrženih stvari. Zbiralne akcije bodo vse manj uspešne in interes zanje bo padel tudi v krajevnih skupnostih, mladinskih organizacijah in šolah.

Novo stabilno dvigalo, ob paketirki Arnold, v Novem mestu

Toda nekaj ima Dolenjska, kar drugi nimajo v takem obsegu. To so Romi, cigani. Že doslej je imela novomeška poslovalnica, v Romih, zbiralcih odpadnega blaga, prizadevne sodelavce. Zato so zdaj in bodo še nekaj časa prav oni tisti, ki bodo po Dolenjski „pospravili“ vse, kar še ni pobrano

in kar mi odkupujemo. Potem bodo tudi za Rome minimo „zlati časi“. Toliko o splošnem vtisu, ki je rezultat razgovora s Francem Hočevarjem in Jožico

Jakše, edino žensko delovno moč, ki jo ta poslovalnica ima za celotno pisarniško, blagajniško in materialno poslovanje. In zdaj malo bolj konkretno.

KOLIČINE SO ODVISNE OD CENE . . .

Na pripombo, da imajo polno skladišče je Hočevar odgovoril, da naj se dovoz samo za nekaj dni ustavi, pa se ne bo več nad čem čuditi in dodal, da se pozna tudi odsotnost redno zaposlenih delavcev. Nekaj jih je na rednih dopustih, nekaj pa v bolniški. Potem je zelo resno povedal, da jim ne gre tako kot želijo in pri tem precejšen del krivde sprevrgel na strojno opremo, ki se stara in zato kvarji. Dokler so stroji novi, je rekel, gre vse kot po mežu, potem, po nekaj letih pa se začno kvariti in zastojev je vedno več. In

zdaj smo v Novem mestu v takem obdobju, je potožil. Vedno nam zaradi okvar stoji kakšen stroj. To nam prekriža marsikateri načrt, je razlagal. Zlasti slabo jim je kazalo spomladi, je pojasnjeval Hočevar, pa ne zaradi strojev, temveč zaradi manjšega odkupa odpadkov v industriji. Zagnali so se v krajevne skupnosti in šole, toda dokler niso povišali odkupnih cen staremu železu ni šlo.

Pločevino so najprej plačevali po dinar za kg, potem

(nadaljevanje na str. 8)

Založenost skladišča v Novem mestu

(nadaljevanje s str. 7)

po 2 in še le, ko so jo začeli plačevati po 3 dinarje za kg, je steklo. Pri taki ceni pa so se najbolj odrezali Romi. Akcije so dobro uspele tudi v Črnomlju.

V prvem trimesečju so odkupili celo več stare pločevine kot nove, ki jo redno odvažajo iz IMV, industrije

motornih vozil. V prvem polletju so, tako je pojasnila Jožica, ki je ves čas sodelovala v razgovoru in obenem izplačevala strankam denar za pripeljane odpadne surovine, odpremili kar za 1194 ton paketov stare pločevine. Po vaseh je prišlo celo do preprirov, čigav naj bo izkupiček za zbrane odpadne surovine.

O NOVEM DVIGALU

Ker sem predvsem prišel v Novo mesto zaradi novega dvigala pri paketirki ARNOLD, sem vprašal, kako se novo dvigalo obnese. Hočev var mi je povedal, da so prej stregli Arnoldovko z naklaldcem tipa MAC-10, ki pa je bil premajhen. Da bi napolnil korito paketirke, je moral dvakrat seči po pločevini, medtem ko novo dvigalo seže samo enkrat. Staro dvigalo je imelo roko dolgo 5 metrov, novo pa ima roko dolgo 7 metrov, kar praktično pomeni, da pobira okrog sebe na prostoru s premerom 14 do 15 m. Ker je novo dvigalo na elektriko, dela tudi veliko manj ropota. Stari stroj je bil pomičen, na kolesih, novo pa je stabilen, nepomičen. Glede tega ni razlike, ker je tudi prejšnji stroj oziroma dvigalo vedno stalo na enem mestu. Hočev var je naštel celo vrsto dobrih lastnosti novega dvigala, povedal pa je tudi eno slabost, če je to res slabost. Po njegovem mišljenju dvigalo preveč niha. No-

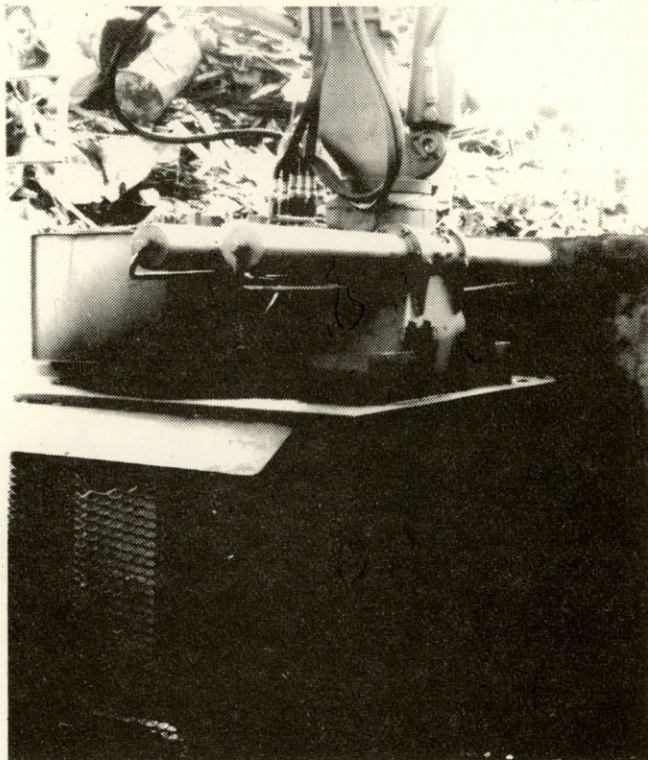
silna plošča, ki je 1 m nad tlem in na katero je dvigalo pritrjeno z osmimi vijaki, se zaradi nihanja dvigala upogiblje. Ko na primer dvigalo spusti material v korito paketirke, vidno zaniha; 3 cm debela jeklena plošča, na katero je pritrjen, pa v skladu z nihanjem valovi. Hočev var trdi, da bo vijake slej ko prej odtrgalo, strokovnjaki LIV POSTOJNA, ki so dvigalo montirali, pa zatrjujejo, da bi vijake odtrgalo, če plošča ne bi valovala. Hočev var jim ne verjame in zato nima mirnega spanja. Boji se, da bo prišlo do nesreče.

Na lastne oči sem se prepričal, kako debela nosilna plošča valovi. Dvigalo je z vijaki pritrjeno na sredini plošče, plošča pa je pritrjena na betonski temelj na vogalih in v višini enega metra. Če bi bila povezana s temeljem pod vijaki, ne bi valovala. Nihanje dvigala bi se tu izničilo. To pa bi po mnenju strokovnjakov iz LIVA povzročilo lom, bodisi pri vijakih ali kje višje.

ZASEBNA OBRT ROMOV

Pred dvema mesecema sem slišal, da bodo v Novem mestu prvi, ki bodo dali obrtno dovoljenje za zbiranje koristnih odpadkov. Dobila naj bi ga 2 Roma. Vprašal sem Hočev arja, koliko je na tem resnice in odgovoril mi je, da je to res. Povedal je, da je ravno pred nekaj dnevi zvedel

na Zavodu za zaposlovanje o težavah, zaradi katerih občina letos še ne bo izdala takšnega dovoljenja, bo ga pa izdala drugo leto. Eden bo opravljal to obrt na levem bregu Krke, drugi na desnem. Mi bi dali vsakemu po en kontejner in ju praznili, ko bi bila polna.

Tri centimetre debela jeklena plošča, na katero je z vijaki pritrjen steber dvigala se pregiblje, kadar dvigalo vleče ali spušča tovor. Dne 17. avgusta si je nihanje dvigala ogledal v.d. direktorja TOZD POS, Golja ing Anton Dogovorili so se o dodatni pričvrstitvi stebra dvigala na ploščo

Poslovodja Franc Hočev ar drži v eni roki odpadke dekapirane, v drugi pa pocinkane pločevine. Na pogled se ne razlikujeta, toda nikakor ne smeta skupaj v isti paket.

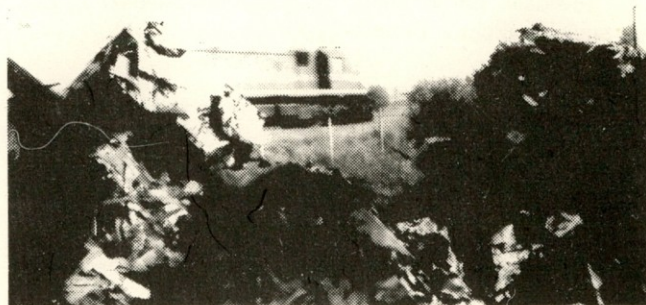
SKLADIŠČE JE PREMAJHNO

Hočevar meni, da bodo zdaj prišli v težave tudi zato, ker imajo premajhno skladišče. Iz IMV ne dobivajo več srebro dekapirane pločevine, temveč so v njej pomešani odpadki pocinkane, poniklane, svinčene in še kakšne pločevine, ki se na pogled niti ne razlikuje od dekapirane.

Mislil sem, da IMV uporablja toliko vrst pločevine, ker samo ene vrste ne more dobiti, pa mi je Hočevar tako misel ovrzel. Rekel je, da so v IMV začeli uporabljati več vrst pločevine zato, ker tako zahtevajo kupci oziroma zato, ker tržišče zahteva

kvalitetnejše izdelke. Nastaja problem sortiranja odpadkov v tovarni, tam kjer odpadki nastajajo. O tem se že pogovarjajo, toda vsi nimajo enakega posluha za to.

In zakaj bo sedanje skladišče premajhno? Zato, ker bo potrebno, ne glede na to kje se bodo odpadki sortirali, dobiti prostor za postavitev novih kontejnerjev (ki pa jih še nimajo) s presortiranim materialom. Sortiran material v kontejnerjih bo čakal na vrsto za paketiranje. V času čakanja bodo kontejnerji zavzemali določen prostor in tega sedaj na novo-meškem skladišču ni.

Nашe sedanje skladišče v Novem mestu leži tik ob železniški progi

MORALI SE BOMO SELITI

Nekako bodo že rešili ta problem, dokler bo skladišče, kjer je. Slej ko prej se bodo namreč morali seliti na novo lokacijo. Železnica želi na prostoru kjer imamo mi svoje skladišče, zgraditi ranžirno postajo, za premikanje vagonov in sestavljanje vlakov. Trenutno nima dovolj denarja za uresničitev te na-

loge, toda, ko ga bo imela, bo treba iti. Najprej bodo morali teren zravnati, zasuti ga bodo morali do višine sedanjega železniškega tira. Na železnici pravijo, da bodo z nasipavanjem kmalu začeli. In čeprav imajo naši sedaj premajhno skladišče, se selitve na novo lokacijo prav nič ne veselijo.

STANE ŽIDANIK voznik, dvigalist in predsednik sindikata

Z DVIGALOM JE UPRAVLJAL ŽIDANIK

Novo stabilno dvigalo je takrat, ko sem bil tam, upravljal STANE ŽIDANIK, ki je sicer voznik kamiona in predsednik osnovne organizacije sindikata novomeškega dinosa. Za dvigalista ima izpit, na dvigalo pa je moral, ker je dvigalist STANE KRIŽAN moral iti na skladišče v Črnomelj zamenjati dva črnomaljska delavca, ki sta zbolela.

Stane Židanik, ki nima niti 30 let, je povedal, da se je novemu dvigalu hitro privadil in da ga nihanje o katerem smo že govorili, nič več ne moti. Novo dvigalo je pohvalil.

Izkoristil sem priliko in Židanika prosil, da naj mi pove kaj o aktivnosti sindikalne organizacije. Nič takega mi ni vedel povedati, toda vseeno bo morda za koga zanimivo to, da tako kot naše gradivo prebirajo tudi gradivo, ki jim ga pošlje novomeški občinski sindikalni svet. V prvem polletju so organizirali sindikalni izlet v Drvar. Izleta se je udeležilo 20 članov, poslovalnica pa ima 26 delavcev.

Med tem pripovedovanjem me je Židanik vprašal, zakaj še sedaj niso dobili niti dinarja letne dotacije za sindikalno delo. Kako rad bi mu

Židanik v kabini novega stabilnega dvigala

odgovoril, če bi vedel, tako pa sem se še sam začudil, kako je to mogoče, saj gre že osmi mesec h kraju. Komu to koristi? Bo kdo koga za to klical na odgovornost?

Ker letos še niso dobili nobene dotacije, sem Židanika vprašal, kje so dobili denar za izlet v Drvar? Povedal mi je da so izlet financirali z

(nadaljevanje na str. 10)

(nadaljevanje s str. 9)

denarjem, ki so si ga prihranili od lani in tistim, ki so si ga prislužili z zbiralnimi akcijami starega železa. To je potrdila tudi Jožica Jakše, ki je povedala, da so imeli več takšnih akcij v popol-

danskem času. Židanik je tudi povedal, da bodo v jeseni organizirali še en izlet, kam še ne ve, Jožica pa je menila, da bodo najbrže šli v Zagreb, na jesenski velesejem.

O SKLADIŠČU V ŠENTJERNEJU

Skladišča v Šentjerneju še nimamo dolgo. Prevzeli smo ga od UNIJE iz Zagreba oziroma od Papirservisa. S skladiščem pa smo dobili tudi skladiščnika JOŽETA KOTARJA. To skladišče je sredi Šentjerneja, v samem mestu. Z eno besedo: lokacija je nemogoča.

Skladišče v Šentjerneju je za nas interesantno, je pojasnjeval Hočevar, ker bomo preko njega pokrivali kraje vse do Kostanjevice. Predvsem

je Šentjernej zanimiv zaradi možnosti ustvarjanja velikega prometa z drobnim odkupom. Za skladišče je zainteresirana tudi krajevna skupnost in prav s pomočjo funkcionarjev krajevne skupnosti, ki delajo v šentjernejski ISKRI, bomo v Šentjerneju dobili boljši prostor za skladišče /Iskra, TOZD Tovarna uporovnih elementov je pripravljena, da nam da začasno v najem del svojega zemljišča.

DO 30 MILIJONOV MESEČNO

Ko sem se pogovarjal o problemih novomeške poslovalnice, je na skladišče pripeljal manjši traktor s prikolico polno starega železa. Povedali so mi, da je na traktorju Rom, Brajdič Izidor, ki s člano svoje družine in nekaj družin svojih sorodnikov zbere mesečno toliko odpadnega blaga, da mesečno dobi tudi do 30 milijonov starih dinarjev. Če si to recimo podeli pet družin, pride na vsako do 6 milijonov starih dinarjev na mesec. Ni slabo.

Jožica je povedala, da so imeli prejšnji dan pravcati naval na skladišče. Prišlo je več kot 30 zbiralcev, pripeljali pa so kar s konji. V Novem mestu skoraj vsak dan plačajo za drobni odkup okoli 4 stare milione, zlasti zdaj, ko so počitnice.

Morda je zanimivo tudi to, kdo je Brajdič Izidor? Bil je delavec novomeške komunale, delal pa je na odlagališču smeti. Ko je staro železo dobilo ceno, je organiziral zbiranje in ga začel voziti k nam.

KRADEJO TUDI . . .

Skoraj gotovo nima nobena naša poslovalnica toliko tatvin, kot jih ima novomeška. Čeprav imajo skladišče dobro ograjeno, zjutraj večkrat ugotovijo, da so jih čez noč obiskali tatovi. Odnesejo seveda vrednejše stvari, zlasti barvne kovine, tiste, ki niso v zaprtem skladišču. Seveda vsako tatvino prijavijo milici, milica pa se jezi in

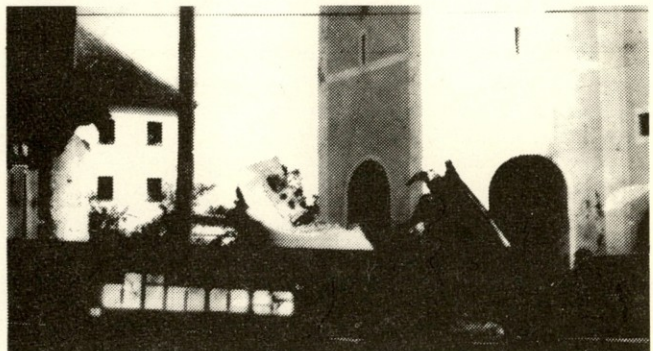
zahteva, da imajo večji nadzor.

Tatovi prodajajo ukradeno drugje, tudi v Ljubljani. Včasih milica tatove najde in ti povedo, kje so kradli. Tako milica zve za tatvino in če ne bi bila prijavljena, bi bilo še huje.

Nek petek, soboto in nedeljo sta dva novomeška delavca, skrita v skladišču, de-

Takšno je naše sedanje skladišče v Šentjerneju. Stoji nasproti glavnemu vходу v šentjernejsko cerkev, ki je vse prej kot zapuščena. S to lokacijo našega skladišča krajanje niso zadovoljni, mi pa tudi ne. Ker ni spornih interesov se je v Šentjerneju že našlo novo začasno lokacijo za naše skladišče. Ta ni daleč od sedanje in na zelo primernem kraju. Če bo tako kot je dogovorjeno, bomo dobili v najem del zemljišča, ki pripada ISKRI TOZD Tovarna upornih elementov. Prostor bomo morali ograditi, za pisarno skladišča pa postaviti manjši mobilno blok

Izidorja Brajdiča, najuspešnejšega zbiralca koristnih odpadkov sem na njegovem prevoznem sredstvu „vjel“, ko je že odhajal s skladišča

Kako morete v Ljubljani dopustiti tako napako? Ali res nič ne mislite, se je spraševal Hočevar in se prijel za glavo. Pokazal mi je prejšnjo številko našega glasila in v njej podatek, da skladišče Črnomelj spada k poslovalnici Kočevje.

žurala. seveda čez noč. Za to akcijo je vedela samo novomeška milica, niti vsi delavci skladišča ne. Toda, kot nalašč, tatov ni bilo. Prišli pa so čez dva dni. Nasilno so odprli vrata na vseh prevoznih sredstvih in kdo ve kaj iskali. Nekaj so odnesli, veliko pa ne.

Zdaj si poslovodja „razbija“ glavo, kako bi organiziral

čuvajsko službo ali kaj drugega, kar bi zagotavljalo večjo varnost. Tatovi prihajajo v večernih urah in zgodaj zjutraj, to so že ugotovili. Ponoči, ko je tema, jih ni, ker ničesar ne vidijo, niti kaj kradejo niti če jih kdo kje čaka, da bi jih zgrabili. Pes čuvaj se ne obnese. Tatovi ga zmotijo s psico in odpeljejo.

JOŽE KOTAR RIŠE IN RAZSTAVLJA

Jože Kotar je, če ste si zapomnili, naš skladiščnik v Šentjerneju. Ko sem bil v Novem mestu, je pomagal na skladišču v Novem mestu. Od Jožice sem slučajno zvedel, da tudi riše in tako sem z njim začel pogovor o njegovem konjičku.

Kotar je v Novem mestu absolviriral na 4-letni Robovi slikarski šoli novomeške Zveze kulturnih organizacij. Posebnost te šole je, da ima program likovne akademije. Njegovo znanje o slikarstvu je kar precejšnje, riše pa modernistično, bolj v sodobnem stilu. Njegovih slik sicer nisem videl, toda ker je imel že veliko razstav, so gotovo dobre. V Novem mestu je razstavljal v prostorih Službe družbenega knjigovodstva, v avli občinske zgradbe, v NOVOTEKSU in v KRKI. Razstavljal je tudi v Škofjeloškem gradu in v mariborski sinagogi. Tudi v Ljubljani je razstavljal, in sicer v avli ljubljanske KRKE, na Titovi cesti, nasproti vojašnice Ljuba Šercerja. Ker mi je znano, da v KrKI v Ljubljani ne more razstavljeni kdorkoli, je gotovo, da imajo Kotarjeve slike določeno umetniško vrednost.

Jože Kotar je bil tudi v Parizu, pri znanem Francoskem umetniku, ki je po rodu Čeh, rojen pa je bil v Sloveniji, v Krškem. Piše se Hilber Jaro. V Franciji je znan kot prijatelj mladih umetnikov. Z njegovo pomočjo si je Kotar ogledoval

tamkajšnje slikarske galerije in obenem proučeval možnost, da bi tudi on razstavljal kje zunaj. Prav zdaj se mu nekaj obeta, in sicer v Švici.

Povedal je tudi, da je bil soustvarjalec zbirke slik z naslovom. Po poteh Gorenjskega bataljona. Bil je eden od štirih umetnikov, ki so prevzeli to nalogo. Narisal je okrog 40 slik, zbirka pa šteje okrog 150 del. Zbirko je hranil komandant Gorjanskega bataljona, Maks Vale. Zdaj, po smrti tovariša Maksa, pa bo zbirko verjetno prevzela kakšna dolenjska slikarska galerija.

Kotar je član likovnega društva „Vladimir Lamut“, ki deluje v Novem mestu. Umetniška dela članov tega društva ocenjujejo priznani slovenski likovni kritiki in umetniki, kot na primer Avguštinčič, Juteršek, Pavlovac, Mesesnel.

Še to. V Novem mestu že tretje leto prirejajo likovno izobraževalno kolonijo, v katero pride po 10 nadarjenih umetnikov amaterjev iz vse Slovenije. Njihov „mecen“ bo letos novomeški hotel KANDIJA. Njihov umetniški vodja bo akademski slikar iz Celja, naš Kotar pa bo njihov „komisar“. Tako pravijo tistemu, ki je predsednik organizacijskega odbora te kolonije. Njegova dolžnost je, da udeležence animira za izbiro motiva in uporabo tehnike slikanja.

Novomeški miličniki večkrat obišejo naše skladišče v Novem mestu. Poizvedujejo ali pa sporočajo. Na sliki miličniki v razgovoru s skladiščnikom Celič Karlom

JOŽE KOTAR v pogovoru z Golja ing. Antonom

JOŽICA JAKŠE pri pisarniškem delu

Kotar pa bi zelo rad še razstavljal v Ljubljani, in sicer v okviru naše delovne organizacije. Ukvarja se tudi z mislijo, da bi napravil zbirko slik z naslovom „Čisto okolje in odpadne surovine“.

Kdo ve, mogoče mu bo kdaj tudi to uspelo, kajti iniciative mu ne manjka. Ima tudi veliko volje, v svet pa gleda s svetlimi očmi, z optimizmom.

Stane Koman

DRUGI O NAS

Vsi naši delavci niso naročeni na časopis „DELO“. Da bi lahko vsi prebrali kaj je dne 10. avgusta 1983 DELO pisalo o naši dejavnosti, o nas in Surovini, to v celoti objavljamo tudi v našem glasilu.

Naslov tega članka je: NEPRIVLAČNA POT NA ODPAD. Na prvi strani pa objavljamo tudi TEMO DNEVA s podnaslovom ODPADKI, ZNAMENJE NEZNANJA, kar je bilo objavljeno na prvi strani časopisa DELO, istega dne kot članek Neprivlačna pot... Av-

tor Teme dneva, Janez Odar ima našo razlago, zakaj pri nas zberemo manj koristnih odpadkov kot v razvitih državah za izgovor. Piše, da imamo „tisoč izgovorov“. Dejstva niso izgovori. Nezmožnost celotne družbe, da bi odpadkom dala „pravo ceno“ tudi ne. Bo že res, da imamo mi tudi kakšno izgovor, toda ta je prava malenkost nasproti dejstvu, ki govore, zakaj se pri nas zbere manj odpadkov kot v razvitih državah.

-eska-

NEPRIVLAČNA POT NA ODPAD

KLJUB POVPRŠEVANJU ZBIRANJE UPORABNIH ODPADKOV NE POTEKA TAKO, KOT BI ŽELELI – V SLOVENIJI NA LETO ZBEREMO NA PREBIVALCA 1,2 TONE ODPADKOV

LJUBLJANA, MARIBOR, 9. avgusta – Četudi je povpraševanje po odpadnih surovinah vsak dan večje in jih po informacijah, ki smo jih dobili v mariborski Surovini, nekateri kupci (posebno iz drugih republik) celo preplačujejo, z rezultati zbiranja in odkupa uporabnih odpadkov ne moremo biti posebno zadovoljni. Vzroke za to bi med drugim lahko iskali predvsem v za individualne zbiralce ne spodbudnih prodajnih (oziroma odkupnih) cenah pa tudi v tem, da je zaradi zaostrenih razmer vse manj industrijskih odpadkov. Sicer pa Dinos odkupuje 47 vrst odpadnih materialov, vendar po naši oceni nima pri vseh enakega ekonomskega in s tem tudi zbirateljskega interesa.

Delovna organizacija Dinos, tozdr Priprava odpadnih surovin, ima v naši republici skupno 12 poslovalnic. V letošnjih šestih mesecih so v teh poslovalnicah zbrali skupno 92.000 ton sekundarnih surovin, od katerih so na prvem mestu jekleni odpadki, ki jih je skupno z jeklanimi ostružki kar 50.000 ton. V vsem lanskem letu so pri Dinosu zbrali 120.000 ton starega železa. Pri tem moramo seveda povedati, da je v to številko zajeto železo iz industrijskih

obratov, od koder Dinos pobere praktično vse odpadke, nekaj pa predstavlja drobní odkup.

Emajlirano pločevino – belo tehniko, avtomobile in podobno – pri Dinosu še posebno v zadnjem času bol organizirano zbirajo. Vzrok za to je, po mnenju delavcev Dinos, akcija, za katero so se dogovorili s slovenskimi železarnami. V tako organizirani akciji so na nekaterih območjih Slovenije – na primer na Dolenjskem – uspeli mesečno zbrati tudi od 200

do 300 ton emajlirane pločevine. Akcija traja letos vse leto, kar pomeni tudi višje odkupne cene. Če star neuporaben avtomobil odpelje Dinos, dobi lastnik za kilogram poldrugi dinar, če ga pripelje lastnik sam pa tri dinarje za kilogram. Prej je dobil le pol dinarja za kilogram.

V temeljni organizaciji Priprava odpadnih surovin, kjer smo se pogovarjali z v.d. direktorja Antonom Goljo, referentom za jekleni vložek Srečom Klopčarjem in pomočnikom vodje komercialne Dušanom Burgerjem, pravijo, da je Slovenija pravzaprav že kar dobro očiščena odpadne bele tehnike in karoserij dotrajanih avtomobilov. Slednjih brez pristanka lastnika ali naloga inšpektorjev sploh ne smejo odpeljati. Divja odlagališča obiščejo od časa do časa, saj odvažanje vsakega kosa po-

sebej ne bi bilo smotno. Lahko pa bi bili občani bolj vzgojeni in bi te stvari pripeljali sami. Za stiskanje emajlirane pločevine imajo pri Dinosu tri velike moderne stiskalnice.

In kako je z drugimi odpadnimi surovinami? Seveda je na drugem mestu star papir, ki so ga v letošnjih šestih mesecih pri Dinosu zbrali že 17.100 ton. Na leto zberemo v Sloveniji na prebivalca povprečno 18,4 kilograme papirja. To povprečje je v državi 13 kilogramov na prebivalca.

Poleg teh dveh sekundarnih surovin so v letošnjih šestih mesecih pri Dinosu zbrali še 3100 ton barvnih kovin, 2700 ton stekla, 500 ton gum in enako količino plastike. Gumo prodajajo naprej cementarni v Anhovem, kjer jo uporabljajo za energetsko gorivo in lahko nadomesti 20 odstotkov nafte.

TONE STUBLAR je pri nas 8 let. Je strojnik. Dela na dvigalu in na paketirki Arnold v Novem mestu. Povedal je, da trenutno paketirajo pločevino v dveh izmenah. Malo so v zaostanku, ker imajo manj ljudi na delu in ker je Arnoldovka stala zaradi okvare

Precej težav je z zbiranjem in tudi oddajo stekla. Zbiranje v kontejnerjih se ni obneslo, saj je v njih vse prej kot steklo in gre nazadnje vse skupaj na smetišče. Prav tako je z zbiranjem papirja v kontejnerjih.

Še ena možnost zbiranja sekundarnih surovin obstaja, vendar pri Dinosu pravijo, da je postopek prezapleten in predrag, oziroma je zelo draga strojna oprema: zbiranje iz komunalnih odpadkov.

— Zanimivi so podatki, da zberemo v Jugoslaviji na državljana povprečno 50,6 kilograma železa na leto. To povprečje pa Slovenija močno prekaša, saj ga zberemo na leto na prebivalca kar 1,2 tone, medtem, ko je ta številka na primer v Makedoniji 21,3 kilograma. Dinos zbrano železo pripravi, stisne v bale in vrne industriji. Pri tem grede na primer pločevinke preko meje v Italijo, ker jih pri nas ne predelujemo. Razloga za to sta predvsem dva. Po eni strani ne zberemo toliko take vrste pločevine, da bi se nam jo sploh splačalo predelovati — poleg tega je kakovost zelo različna in bi bili postopki za oddvajanje prezapleteni — po drugi strani pa je strojna oprema za predelavo zelo draga.

Drugi slovenski zbiralec odpadkov, mariborska Surovina je s svojo mrežo v prvem letošnjem polletju odkupila 77,057 ton surovin (lani 76.677 ton), od tega 45.608 ton železa (lani 46.381), 2321 ton litine (lani 2023), 514 ton stekla (lani 456 ton) itd.

Ob tem velja omeniti pobudo, po kateri naj bi obe delovni organizaciji čimprej uskladili svojo dejavnost in prilagodili odkupno mrežo. Vsaka naj bi prevzela tudi tisti del zbiranja, odkupa in sortiranja, za katerega je bolj

Na skladišču v Novem mestu, z rokami niso mogli tako hitro polniti balirke „Belišče“, da ne bi bilo dnevno „do stropa“ založeno s starim papirjem. Pa so „odprli“ prednjo steno skladišča, da je vanj prihajalo več zraka in da je strojnih lahko vanj zapeljal z nakladalцем MAC-10. Zdaj je balirka „v trenutku“ polna in s prostorom za papir nimajo več težav

usposobljena. Še tesneje pa bi morali sodelovati s krajevnimi skupnostmi, komunalnimi delovnimi organizacijami, upravljalci smetišč in upravami ter nadzornimi delavci, ki včasih s pretogim sklicevanjem na predpise in varnostno-higienske zahteve ravno ne spodbujajo zbiranja odpadkov. Ne nazadnje pa bo treba spremeniti tudi odnos ljudi do okolja in odpadkov, ki sedaj leže vse vprek, pa tudi navado odkupovalcev, da svoje delo in družbeno vlogo vse preveč ocenjujejo zgolj z vatlom najlažjega zaslužka.

— V Sloveniji zbirajo odpadni papir 3 delovne organizacije: Dinos, Unija papir servis in Surovina. Vsi trije veliki zbiralci so po zadnjih podatkih odkupili 40.000 ton te sekundarne odpadne surovine, od tega Unija-papir servis približno 11.400 ton. Ti podatki trenutno niso najbolj spodbudni, saj so nam na sozdu Slovenije papir povedali, da so lani zbrali

91 tisoč ton, za letošnji cilj pa so si določili 100 tisoč ton odkupa. Odkupovalci prinesejo papir glede na kvaliteto razvrstijo v eno od 8 kategorij. Za vsako od njih je določena posebna odkupna cena, in sicer od 3 do 8 dinarjev za kologram.

— Strokovnjaki so izračunali, da ena tona starega papirja nadomesti 3,5 kubičnih metrov lesa. Ker v naši republici Papirnica Vevče, Sladkogorska iz Sladkega vrha, Tovarna celuloze in papirja iz Krškega, Papirnica Količevo, Kartonažna tovarna Ljubljana, Tovarna dokumentnega in kartnega papirja Radeče ter Papirografika na leto predelajo nekaj manj kot 170 tisoč ton odpadnega papirja (razliko od količine, ki jo odkupimo v Sloveniji, uvozimo ali zberemo v drugih delih Jugoslavije), to pomeni, da na leto prihranimo približno 586.250 kubikov lesa in tako ohranimo 30 tisoč hektarov gozda.

Delež sekundarnih surovin v novih izdelkih (v odstotkih):

	Razvite države	SFRJ
baker	40	13
aluminij	25	8
svinec	20	7
železo	25	12
cink	18	4
papir	60	30

Slovenci zberemo približno 20 odstotkov vseh uporabnih odpadkov v državi, prednjačimo pa pri steklovini (33 %), plastiki (22 %) in papirju (25 %).

Pripravili: Mojca Kaučič, Marjan Kos, Janez Odar in Vasja Venturini

Vojne niso „božja dejanja“. Povzročajo jih človek, človeške ustanove, način, kako je človek organiziral družbo. In kar je človek ustvaril, lahko tudi spremeni.

VINSON

IZ ZAPISNIKOV

PO DOMAČE NE GRE

V eni poslovni enoti sta dva delavca po rednem delu razrezovala železniške vagone. Potem je nastalo vprašanje, kako plačati njuno delo. Rešitev so našli v izstavitvi odkupnih listkov z izmišljenimi podatki. Za to je zvedel javni tožilec in vodstvene delavce poslovalnice obtožil za ponarejanje poslovnih listin. Delavski svet tozda je obvestilo javnega tožilca (da jih je obtožil) vzel na znanje, obenem pa sklenil, da se mora pregledati vse pogodbe

o delu in da se delavskemu svetu o takih pogodbah izčrpano poroča.

S sklepom je tudi naročil, da se sme pogodbeno dela izvajati le v skrajnih primerih in le v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih ter podučil, da je treba v zapletenih primerih iskati strokovno mnenje naše pravne službe. Pa še to je naročil, da naj ta primer obravnava delavska kontrola tozda. Poduk je jasen, komentar pa nepotreben.

ZA NIČ NI NIČ

Pravilnik o varstvu pri delu je treba večkrat dopolnjevati in prilagajati praksi. Tako je bilo tudi z našima pravilnikoma v mesecu maju. Zdaj imamo v poslovalnicah in obratih pooblaščen delavce za izvajanje varstva pri delu, ki morajo o tem voditi tudi posebno evidenco. Za takšno delo pa so se morali določeni delavci tudi strokovno usposobiti.

Vse lepo in prav, toda nihče, razen prizadetih, ni raz-

mišljal o primernem nagrajevanju takšnega dodatnega in predpisanega dela. Ko je delavski svet TOZD POS ugotovil, da so predlagane spremembe in dopolnitve pravilnika o varstvu pri delu sprejete, je tudi naročil, da naj strokovna služba pripravi predlog za nagrajevanje pooblaščenih oseb, ki vodijo dokumentacijo, predpisano s pravilnikom o varstvu pri delu.

SLABA UDELEŽBA

Četrta seja delavskega sveta TOZD POS je bila 28. julija 1983, to je sredi poletnih počitnic. Sklicevanje se sredi počitnic je rizično, kar se je izkazalo tudi za omenjeno sejo, čeprav ni nikjer rečeno, da so vsi, ki so manjkali, bili na dopustu.

Delavski svet TOZD POS šteje 21 članov, na sejo pa jih je prišlo 11, torej pol delegata več kot polovico vseh. Pravno gledano je bil delavski svet sklepčen, resnična sklepčnost pa je vprašljiva, kajti pol delegata ne more

sprejemati nobenih odločitev. Recimo, da je to šala. In kdo je manjkal?

Rajko Dolničar iz Ljubljane, Cvetka Gaši in Branislav Pečnik iz Celja, Dimitrij Špelič in Franc Jenko iz Kranja, Bojan Sanabor iz Nove Gorice, Bogomir Krel iz Maribora, Franc Premrl iz Kočevja, Ivan Janeš iz Kopra in Anton Dolenc iz Pivke.

V zapisniku seje piše, da so bili vsi opravičeno odsotni, toda kljub temu je umestno opozoriti na delegatsko opozornost.

Stara litina

KOMISIJA ZA AKONTACIJE

Ko je DS TOZD POS na 4 seji obravnaval polletno poročilo o poslovanju in mnenja zborov delavcev o tem poročilu, je prišlo tudi do vprašanja, kako je mogoče, da imajo poslovalnice, ki slabše poslujejo, najvišje akontirane osebne dohodke. Delegat na to vprašanje ni dobil odgovora, pač pa je delavski svet sprejel predlog, da naj posebna komisija naredi predlog za nova merila o tem, kako naj se določa

akontacija za osebne dohodke.

V komisijo so bili imenovani:

STANE REBRAČA iz Ljubljane, kot predsednik, JELKA REPUŠIČ iz Maribora, FRANC HOČEVAR iz Novega mesta, DUŠAN BURGER iz Ljubljane, FRANC PREDANIČ iz Trbovelj in STANE MANCINI, kot strokovni sodelavec.

POMAGALI BOMO

V prejšnji številki našega glasila smo sporočili, da nam je delovna organizacija UNIJA ZREČE predlagala sodelovanje pri izgradnji rekreacijsko-turističnega centra na ROGLI. Ko so o tem predlogu razpravljali naši delavci na svojih zborih, so bili za, če s tem sodelovanjem ne bo ogrožena kakšna druga pomembnejša investicija oziroma konkretno, izgradnja predelovalnega centra odpadnih surovin na Črnučah pri Ljubljani.

Ko so delegati, člani DS dobili zagotovilo, da ne bo, so se strinjali s predlogom DO UNIJA ZREČE, s katero DINOS tudi sicer poslovno zelo dobro sodeluje.

Kakor smo že pisali, bomo s sodelovanjem pri izgradnji tega centra v njem pridobili 12 oziroma 18 ležišč, ki jih bodo ob primernem plačilu lahko koristili naši delavci skozi vse leto.

Pred 197 leti je umrl pruski kralj Friderik II. Veliki (rojen 1712). Nekoč je stopil pred cesarja vojaka in ga nagovoril:

„Veličanstvo, samo besedico!“ Ob tem mu je predložil prošnjo, naj mu podeli poročniški čin.

„Pazi! Če spregovoriš dve,“ mu je odgovoril vladar, „te dam takoj ustreliti!“

„Podpišite!“ je rekel vojak in Dirderik mu je – navdušen nad tako odrezavostjo – takoj poddelil zahtevani čin.

CELJE IMA PREDNOST

V prejšnji številki našega glasila smo tudi sporočili, da bo delovna organizacija MERX iz Celja začela graditi regijski prehrambeno-predelovalni center, ki bo segel tudi na zemljišče, kjer imamo mi sedaj naše skladišče in kjer je vodstvo poslovalnice. Preselitev našega skladišča v Celju imamo v planu, toda ne letos. Kdo ve, zakaj se Merxu tako muči, da moramo mi spremeniti svoj letni plan investicij, da bi lahko začeli graditi nadomestne skladiščne prostore?

Naša nova lokacija je „Vzhodno Trnovlje“, kjer smo planirali izgradnjo pri-

pravljalnice jeklenega vložka za Železarno Štore. Merxu in občini Celje se tako muči, da je moral delavski svet TOZD POS sprejeti naslednji sklep:

„Črtajo se vse še nezačete gradnje razen gradnje predelovalnega centra na Črnučah. Vsa letošnja, na ta način razpoložljiva sredstva pa se namenijo izgradnji nadomestnih objektov in zunanji ureditvi naše celjske poslovalnice na lokaciji „Vzhodno Trnovlje“.“

Sprejeli so tudi sklep, da mora o vsaki izjemi razpravljati in odločati delavski svet tozda.

NOVEMBRA NA ČRNUČAH

Že od leta 1976 se pogovarjamo o izgradnji modernega predelovalnega centra za uporabne odpadke na Črnučah pri Ljubljani, zdaj pa je končno prišel pred člane delavskega sveta TOZD POS investicijski program za ta center. Investicijski program, ki je bil sprejet, je po naših navodilih izdelala dipl. oec. Alenka Bernot, sodelavka Ljubljanskega investicijskega zavoda.

Center se bo gradil v več fazah, program pa je izdelan za prvo fazo, ki zajema izgradnjo industrijskega tira, odprtih in zaprtih skladišč, poslovnega prostora in preselitev strojne opreme iz Kurilniške ulice, to je iz sedanje lokacije ljubljanske poslovalnice.

V nadaljnjih fazah se bo moderniziralo strojno opremo,

nato pa začelo uvajati nove tehnološke postopke priprave in predelave uporabnih odpadkov.

Prvo fazo, za katero so že opravljena nekatera pripravljala dela, bomo začeli graditi letos novembra meseca, končana pa naj bi bila drugo leto novembra meseca. Sledila naj bi poskusna proizvodnja, redna proizvodnja pa naj bi se začela januarja meseca leta 1985.

Prva faza bo stala nekaj manj kot 200 milijonov din (20 milijard starih dinarjev). Dinos zagotavlja 80 %, Slovenske železarne pa 20 % potrebnih sredstev (točno: 79,5 % : 20,5 %). Center bo na prostoru, ki bo velik okrog 10 tisoč kvadratnih metrov.

Te-ur

ČRNA LISTA

NAJSLABŠE IZKORIŠČENE STROJNE NAPRAVE V I. POLLETJU 1983

	Izkoriščen
DVIGALO MAC-10, Nova Gorica	42 %
VILIČAR OM 3,5 tone, Ljubljana	11 %
ŠKARJE ZA ŽELEZO ČM-70, Jesenice	27 %
BALIRKA ZA PAPIR S-10, Tržič	30 %
PAKETIRKA ZA PLOČEVINO S-12, Brežice	34 %
BALIRKA ZA TEKSTIL „STANDARD“, TO Ljubljana	62 %
TEKSTILNI STROJ (eden od treh za izdelavo čistilne bombaževine), TO Bohova	76 %
VILIČAR „INDOS“, TO Ljubljana	27 %

Izkoriščenost paketirke „BACH“, ki jo imajo v Pivki, nismo upoštevali. Izkoriščena je bila le 4 % možnega delovnega časa. Prav tako nismo upoštevali tistih strojev, ki sploh niso bili v pogonu. Teh je kar 10 (eno dvigalo, dvoje škarij, štiri balirke, tri paketirke). Zakaj niso bile v pogonu, nam bo mogoče sporočila strojna služba?

Povzetek iz polletnega poročila

SVETLA LISTA

NAJBOLJŠE IZKORIŠČENE STROJNE NAPRAVE V I. POLLETJU 1983

	Izkoriščen
DVIGALO MAC 10, Celje	102 %
VILIČAR OM 3,5 tone, Celje	102 %
ŠKARJE ZA ŽELEZO ČM-70, Celje	99 %
BALIRKA ZA PAPIR S-7, Velenje	102 %
PAKETIRKA ZA PLOČEVINO S-32, Celje	102 %
BALIRKA ZA TEKSTIL BN-10, TO Bohova	94 %
TEKSTILNI STROJ, trgalni, TO Bohova	94 %
VILIČAR „INDOS“, TO Bohova	64 %

Odstotek izkoriščenosti se nanaša na delovni čas, ko bi stroji lahko bili v pogonu, če . . .

Povzetek iz polletnega poročila

Kakšno računalništvo neki imate tam v Ljubljani, se je spraševal Hočevar, ko pa vam moramo pošiljati enake podatke in evidence kot pred 10 in več leti. Po tri-

krat vam moramo sporočiti vsak podatek. Mi smo tu zato, da delamo, da kupujemo in prodajamo, vi pa si z našimi dokumenti in vašim računalništvom ustvar-

jajte potrebno evidenco za nas in za vas. Kaj nas sprašujete, kako nam gre. Saj imate vse podatke tam, pa ocenite, kako nam gre. Če imate kakšen računalniški

sistem, bi nas moral razbremeniti pisanja poročil in seznamov, ali pa je naš denar vržen proč, je bil kar se da prepričljiv novomeški poslovodja.

NA LETNEM ODDIHU

Če obstaja letni oddih, obstaja tudi kakšen krajši, na primer urni, dnevni in tedenski. S krajšimi in daljšimi oddihi ali dopusti obnovljamo našo delovno sposobnost. Z delom jo namreč izčrpavamo. Pa tudi zaradi staranja je naša moč in volja za delo vedno slabša. Pri staranju si ne moremo veliko pomagati, lahko pa si pomagamo z dobro organiziranim in pravilno izkoriščanim oddihom. Tudi s tistim polurnim med delom pa z dnevnim ko gremo z dela domov preživeti preostali dnevni čas in končno s tedenskim, to je v soboto oziroma v nedeljo.

Za vračanje sposobnosti in pripravljenosti za delo ali moči in volje do dela pa je zelo veliko vreden prav letni oddih ali letni dopust. Delavci si zato letni oddih organizirajo, če je le njihovo delo toliko vredno, da lahko za letni oddih prihranijo nekaj denarja. In, to ne samo v okviru družinskega proračuna, temveč in predvsem tudi v okviru delovne organizacije, kjer delajo.

Delo pri Dinosu je toliko vredno, da so delavci lahko namenili precejšnja sredstva za organiziran letni oddih. S temi sredstvi so ob morju, v Savudriji, zgradili pet počitniških hišic z desetimi počitniškimi stanovanji. V Funtani, tudi ob morju, so si dali postaviti štiri počitniške avtoprikolice, prav toliko pa na otoku Cresu. Eno prikolico so si postavili v Moravicah, blizu Murske Sobote, kjer je termalno kopališče, eno počitniško stanovanje pa so si kupili v Kranjski gori. Vse te počitniške kapacitete v sezoni zasedejo delavci Dinosu in njihovi ožji sorodniki, pred in po sezoni pa tudi Dinosovi upokojenci.

Z našimi delavci dopustniki se vsako leto pogovarjamo na mestu samem. Sprašujemo jih za počutje in še kaj. Tudi letos smo se drugi dan avgusta meseca pogovarjali z njimi, toda samo z onimi, ki so letovali v Funtani, v bližini znanega morskega počitniškega mesta Vrsarja.

Ko smo se vsemu temu dobro nasmejali, pomagala je tudi Žibretova žena in starša, je pogovor stekel o tem, kakšne so prikolice. Zvedel sem za več nepravilnosti, zaradi katerih bo življenjska doba prikolic zelo kratka. Najhuje je to, da cevi za prtok in odtok vode v kopalnici in kuhinji pri spojih puščajo. Dno prikolic je kar naprej mokro. Žibret je menil, da bo v dveh letih zgnilo.

Naprave za odpiranje in zapiranje oken so polomljene. Počitničarji ne vedo, kako se okna prikolic odpirajo oziroma zapirajo, pa to store s silo. Navodil ni nikjer, pa tudi „hišnik“ iz Savudrije letos, ko so prišli sem ni bil navzoč, da bi kaj povedal, svetoval ali popravil. Žibret je imel v mislih tovariša Kovača, ki je naš honorarni upravnik savudrijskih počitniških hišic in ki bi moral

pri v Funtano vsakokrat, ko se tam naši počitničarji zamenjujejo.

Povedali so mi tudi, da so pokvarjene električne vtičnice in da manjka veliko žarnic. Žibret mi je pokazal tudi knjigo vtisov. Od leta 1981 ni vanjo nihče ničesar več vpisal. Nekdo je nekaj napisal na poseben listek in ga vložil v knjigo. Tudi spiska, kaj vse je v prikolic, niso našli in Žibretova žena je potožila, da sploh ni mogoče ugotoviti, kaj manjka. Da ne bi odgovarjali za tisto kar manjka, so Žibretovi napisali v knjigo poročilo, dolgo eno stran in pol. Vpisala sta tudi vse okvare v prikolic in upata, da bo takšno poročilo kaj koristilo. Saj mogoče bo. Ko smo lansko leto meseca avgusta v našem glasilu poročali o podobnih napakah oziroma okvarah v funtanskih prikolicah, ni pomagalo nič. Ali pa je? Mo-

V FUNTANI

V avtoprikolici P3 je bil VOJKO ŽIBRET iz TRBOVELJ. Z njim je bila žena, hčerka, oče in mati. Žibret, ki je v Trbovljah voznik komiona, je bil prijeten sogovornik. Že iz prvih besed, ki jih je povedal, sem zvedel, da mu je žal, ker bo naslednji dan poteklo odobrenih 10 dni dopusta v naši prikolic. Rekel je, da še ne bodo odšli domov, da se bodo samo preselili drugam. Seveda me je zanimalo, kaj mu je bilo tako všeč in zvedel sem, da je to bila predvsem družba. V drugi in tretji prikolici sta bila dva naša delavca, eden iz Škofje Loke, drugi pa iz Kránja,

oba seveda z družinama. V četrti prikolic pa je bila naša delavka iz Ljubljane, iz DSSS, tudi z družino. Že prvi dan so se spoprijateljili in se nato vsak večer veselili pozno v noč. Tem večerom je Žibret rekel — razpoznavni sestanki.

Utruženi od takih „sestankov“ so naslednji dan dolgo počivali, sicer pa je bila tudi vročina taka, da je bilo najboljšo, če si ostal „doma“, v okrilju dvojne senice, ki jo je nudila prikolica in platnena streha nad njo. In kdaj so se kopali? V glavnem ponoči — po sestankih. Takrat jim je kopanje najbolj ugajalo.

FRANC PREMK iz Škofje Loke, z ženo in otrokoma

goče so bile odstranjene vse pomanjkljivosti, pa so jih prvi počitničarji ponovno povzročili. Upravnik Kovač bi že vedel povedati. Mogoče ga bo to pisanje izzvalo in bo kaj napisal za naše glasilo. Eno pa je gotovo. Pogovor o tem je pokazal, da je tistim, s katerim sem govoril hudo; nekateri ki tu prežive 10 dni oddiha, ne pazijo dovolj na prikolico in stvari v njej oziroma hudo jim je, ker tisti, ki so odgovorni za naše počitniške kapacitete, ne poskrbe, da bi bile napake in okvare v opremi in napeljavah takoj oziroma pravočasno odstranjene.

Ne samo Žibret, tudi drugi, ki so bili tiste dni v Funtani, so bili mnenja, da se na prikolicah dela večja škoda, kot pa bi bili stroški z delavcem, ki bi znal okvare dobro popraviti. Vsi so bili tudi mnenja, da bi to delo lahko opravil kakšen naš delavec.

V prikolici P-9 je bil FRANC GABERC s svojimi. Gaberc je skladiščni delavec v Kranju, stanuje pa v Tržiču. Spominjam se ga iz zadnjega dinosovega smučarskega tekmovanja na Medvednici nad Trbovljami. Je vesele narave in vse kar pove, spravlja navzoče v smeh. Tak je bil na smučarskem tekmovanju in tak je bil v Funtani. Vse odgovore je obrnil na smešno stran. Med drugim je pojasnil, da so se dobro namakali znotraj in zunaj in da so se ponoči kopal zato, ker so se kopal goli.

O tem kakšna je prikolica je Gaberc rekel: „Puša, puša, nobenga pa ni, da bjo mau popravu! Če nimajo nobenga, se jest prijavim.“

Tudi dopustniki, ki so preživljali svojih 10 dni v tej prikolici, niso ničesar zapisovali v knjigo vtisov. V njej sta samo dva zapisa iz leta 1981. Gaberc se tudi spominja, da je bil lansko leto pri vsaki prikolici roštilj, za

VOJKO ŽIBRET iz Trbovelj, z ženo, hčerko in starši

FRANC GABERC iz Kranja oziroma Tržiča, z ženo in s svojimi ter bratovimi otroki

pečenje mesa na žaru. Letos dva manjkata.

V naslednji prikolici sem našel FRANCA PREMKA, ki dela na skladišču v Škofji Loki, doma pa je v Preski pri Medvodah. Premk je zdaj skladiščnik. V Funtani je bil z ženo in sinovoma.

Takoj, ko sva začela govo-

riti, mi je povedal, da je prejšnja dopustnica pustila za seboj zelo umazano prikolico.

Potem je pogovor stekel o tem, kako dopustniki skrbijo za sadike okrog prikolic, ki naj bi čez neka let zrasle v živo mejo, visoko okrog enega metra. Te sadike namreč ne izgledajo kdo ve kako

dobro, precej pa jih tudi manjka. Okrog prikolic je vse preveč stezic. Mislil sem, da teh sadik sploh ne opazijo, pa sem se motil. Premk je povedal, da jih vsak večer zalivajo in da bi jih vročina in suša vse pobrala, če tega ne bi delali.

(nadaljevanje na str. 18)

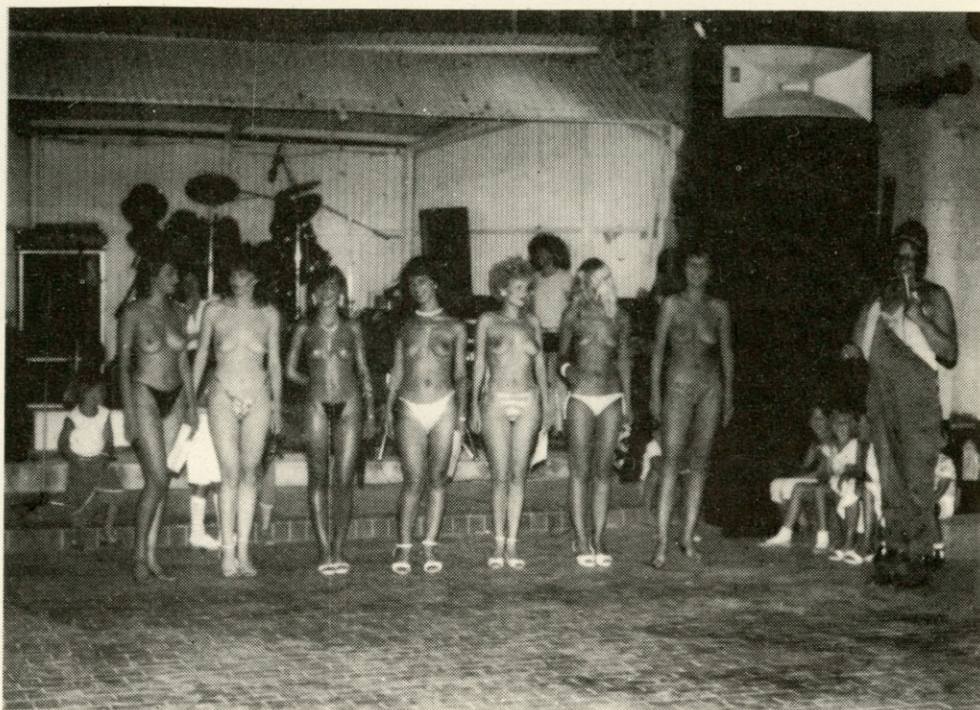
Tudi Premku je tu v Funtani zelo všeč. Z roko je pokazal kmetijo, oddaljeno nekaj 100 metrov in povedal, da pride od tam vsako jutro ženska, ki nudi povrtnino. Vedno kaj kupijo in tako imajo lahko vsak dan sveže domače paradižnike, papriko, solato in drugo zelenjavo, po kar bi sicer morali v trgovino, ki ni blizu pa tudi sveže ni tako kot to.

Tako kot Žibret je bil tudi Premk letos prvič na dopustu v Funtani in tudi njemu ni bilo vseeno kako je vzdrževana prikolica. Tudi v „njegovi“ prikolici so bila pokvarjena okna. Povedal mi je, kako jih je treba zapirati: Če ga napol odpreš in hočeš potem zapreti, ga moraš najprej popolnoma odpreti, dvigniti in šele potem se z lahkoto zapre. Kdor tega ne ve, ga zapira s silo in tako polomi mehanizem.

V četrti prikolici, P-11 je bila VERA PRIŠEL z možem in sinom. Vera dela v Ljubljani v DSSS. Povedala mi je, da ji je Funtana kot kraj zelo všeč, manj pa ji je všeč obala oziroma plaža in ježki v morju. Mož je dobil ježka v nogo že prvi dan in z odstranjevanjem bodic so imeli velik „cirkus“. Naj vam povem, kako sta bodice spravljala iz noge. Natrgala sta figovih listov, jih zdrobila in dala v nogavico. S tako nogavico na nogi je mož ležal vso noč. Okrog manjših bodic se je koža hitro ognojila in šle so z lahkoto ven. Večjim bodicam je pomagal ven zdravnik.

Doživela pa sta še eno neprijetnost. Deveti dan sta z možem dobila srbeče vnetje na rokah in nogah. Vera je mislila, da je to povzročila morska trava, ki jo je valovito morje nosilo s seboj in odplavljalo na obalo.

Vera Prišel pa je tu pogrešala kolo, s katerim bi se lahko vozila nakupovat v trgovino. Ko smo leta 1981 objavili fotografije, naših prikolic v

Tisti, ki so avgusta meseca letovali ob morju so se lahko udeležili vsaj ene od mnogih prireditev na katerih so izbirali tudi „miss toples“. Te „jožice“ s Šraufencigarjem smo slikali 1. avgusta v Novigradu.

Funtani, je bilo k eni prikolici prislonjeno kolo in ona je bila prepričana, da spada k inventarju prikolice, Zdaj je žal ugotovila, da to ni res. Glede same prikolice najprej ni imela pripomb, potem pa je povedala, da je premalo kozarcev, da manjka kladivo za tolčenje zrezkov, da se okna ne zapirajo dobro in da je prvi dan v kuhinji zamakalo.

Kaj naj rečem za zaključek te reportaže? To, da so naši

delavci in njihovi sorodniki zadovoljni z izbiro kraja za 10-dnevni dopust ob morju oziroma v Funtani, čeprav morje in trgovina nista blizu. Zadovoljni so tudi s prikolicami in s platneno streho nad njimi, ki daje zaželjeno senco. Niso pa zadovoljni z vzdrževanjem prikolic. Hudujejo se zaradi nastale škode. Jezijo se tudi nad tistimi dopustniki, ki ne pazijo na red in čistočo v prikolicah. Povsem odprto pa je vprašanje,

zakaj ničesar ne vpišejo v knjigo vtisov, ki je v vsaki prikolici.

In kaj naj rečem o naših dopustnikih, ki so bili v Funtani zadnjih 10 dni meseca julija oziroma do 2. avgusta. Hitro so ugotovili, da spadajo skupaj, kar se ne dogodi vedno in da so vsi ve-sele narave. Zato jim je bilo lepše in nikoli dolgčas. Veselili so se do poznih ur, kar pa ni bilo všeč sosedom, ki bi radi spali.

PETO SREČANJE DELAVCEV

Vsakoletno srečanje delavcev Inota, ki je letos že peto, bo v ROVINJU, od 30. septembra do 2. oktobra (3 dni):

Delavci naše dejavnosti iz vse Jugoslavije bodo tekmovali v športnih in delovno-proizvodnih disciplinah.

Za ta tekmovanja lahko pošljemo največ 64 tekmovalcev oziroma 33 moških in 31 žensk. V vsaki disciplini

lahko nastopita največ 2 ali 3, le za streljanje po 4, za kegljanje po 6 in za vlečenje vrvi po 8 tekmovalcev.

Naša komisija za kulturo, šport in rekreacijo je vsem poslovnim enotam poslala dopis, da naj prijavijo tekmovalce. Rok za prijave je bil 11. avgust 1983. Do sredine avgusta se jih je prijavilo okrog 40.

V mesecu septembru 1983 bo organizirano tekmovanje

v streljanju in kegljanju na nivoju naše delovne organizacije, da bi dobili najboljše v teh dveh disciplinah. Komisija meni, da za ostale discipline ni potrebno organizirati predtekmovanj, ker se doslej še nikoli ni prijavilo preveč tekmovalcev.

Komisija za kulturo, šport in rekreacijo je na seji dne 29.7.1983 ugotovila, da v skladu skupne porabe ni dovolj sredstev za našo ude-

ŽREBANJE NAGRADNE KRIŽANKE ŠT. 123

Žrebanje pravih rešitev nagradne križanke št. 123 je bilo 11. avgusta 1983. V komisiji za žrebanje so bili: Jolanda LEBEN, Štefka DURAKOVIČ, Cveta MEDEN in Stane KOMAN.

Prejeli smo 21. rešitev. Delavci DSSS so jih poslali kar 12, šest rešitev so poslali dinosovi upokojenci, 2 rešitvi sta bili iz kranjske poslovalnice, eno pa je poslala reševalka, izven Dinosa.

Križanka št. 123 je bila razmeroma lahka, saj sta Jolanda in Štefka vzeli iz koška le 10 rešitev, da smo dobili 8 pravih.

Izžrebani, ki bodo dobili po 100,00 din, so:

FILONI ANICA, upokojenka iz Ljubljane
ARKO MILKA, DSSS
LOBOREC NADA, DSSS
NAHTIGAL IRMA iz Kranja,
KLANČAR ANTON, upokojenec iz Ljubljane,
GARIČ MARIJA, DSSS
PEKOLJ IRENA, DSSS
ŠUŠTERŠIČ VLADIMIRA, DSSS

ČESTITAMO!

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 123

PTT POLEDICA RAZ OLITEV TERMOPLAST RI
ODPADKI NAMAZ DRNAR OČKE IRA BARITON
SVEDRAR ANANAS PAJK RAST SAKO TROHE
GRINTA ELISA IZA AREA AR BIČ COLARICA
NART AZALEJE INICIALKA LANOVEC NASER
TAR

Najvišjo mogočo stopnjo moralne kulture dosežemo, ko spoznamo, da moramo nadzorovati tudi lastne misli.

DARWIN

ležbo na srečanju v Rovinju. Predlagala je, da naj člani sindikalnih organizacij poslovnih enot in naši mladinski organizaciji oziroma tiste enote, ki nameravajo poslati kakšnega ali več delavcev na srečanje v Rovinju, organizirajo zbiranje koristnih odpadkov in z njihovo prodajo zberejo potrebna sredstva za plačilo stroškov udeležbe.

-eska-

ANEKDOTI

Pred 127 leti se je rodil pikri irski dramatik George Bernard Shaw (umrl 1950).

Mlada igralka, priznana lepota, je pisala satiriku pismo, v katerem je izrazila željo, da bi imela z njim otroka, ki bi bil po njenem mnenju izreden, saj bi podedoval njeno lepoto in pisateljevo duhovitost.

Shaw pa je ukrotil njeno navdušenje z enim samim stavkom:

„Kaj pa, če bi bil otrok neumen kot vi in lep kot jaz?“

V družbi so se pomenkovali, kaj bi si kdo izbral po smrti: nebesa ali pekel.

„Kam bi šli vi, mojster Shaw?“ je nekdo vprašal pisatelja.

„Glede podnebja bi se odločil za nebesa, kar zadeva družbo, pa bi se dosti raje znašel v peklu.“ se je odrezal strupeni lrec.

KOTIČEK NAJMLAJŠIH

VZPON NA JALOVEC

Mamica se je zbudila ob 5.30, ker je zaspala. Hitro je zbudila še mene. Potem sva se napravila in odšla. Z avtom sva se peljala do avtobusne postaje. Avtobus je odpeljal ob 6.00.

V Kranju je prišel na avtobus še Srečnik Dušan. Izstopili smo v Kranjski gori. Tam smo čakali Stane-ta Pesjaka in Toneta Bevca. Ker ju ni bilo, smo šli na štop do Vršiča. Ker nam ni hotel nihče ustavit, smo šli počasi peš, prišli smo do jezera, tam nam je ustavil nek traktorist, Peljal nas je do neke kočice. Potem smo šli počasi naprej. Malo više nam je ustavil Dušanov prijatelj. Peljal nas je do Vršiča. Na Vršič smo prišli ob 11,30 uri. Tam gor smo pojedli vsak enolončnico. Ob 12.00 smo šli iz Vršiča. Po dveh urah smo prišli do lovske kočice. Tam smo počivali dobre 3 ure. Po treh urah smo šli naprej. Ob 18.00 uri smo prišli na Špičko. Tam gori smo se najedli, napili in malo pogovarjali. Ob 20.00 uri smo odšli spat.

Zjutraj smo vsali ob 5. uri. Nato smo pojedli in odšli na pot. Nekje na sredi poti do Jalovca naju je Dušan navezal. Pod Jalovcem naju je sped odvezal. Ruzake smo pustili pod Jalovcem. Prišli smo že čez polovico. Tam smo se obrnili in šli nazaj dol, ker je bilo mamico strah. Ko smo prišli dol, smo šli na eno sedlo 50 m naprej. Tam smo se odpočili. Čez dobrih 10 minut smo prišli do klinov. Tam smo se spet navezali. Po klinih smo hodili dobre pol ure. Ko smo prišli do konca klinov, smo se odpočili. Z Dušanom sva šla do sedla. Iz sedla se je videla hiša v Tamarju. Do sedla je prišla še mamica. Na sedlu smo se slikali. Nato smo spet hodili, po klinih dobrih 50 metrov. Mamico je bilo zelo strah. Ko smo prišli do konca, smo prišli na melišče. Po melišču smo hodili pol ure. Medtem smo gledali tiste, ki so plezali po stenah. Ko smo prišli do konca melišča, smo hodili dobre 15 minut in smo bili v Tamarju. Tam smo se odpočili in najedli.

V Tamarju smo bili dobro uro, tam so bili neki študentje. Z njimi smo se odpeljali do Rateč. Peljali smo se mimo Planice. Avtobus je odpeljal 14.05. Da ne bi čakali, smo šli na fin sok. Na avtobusu smo vsi trije spali. Dušan je v Kranju izstopil, midva pa sva se peljala naprej. V Ljubljano sva se pripeljala ob 17. uri.

Bilo mi je zelo všeč.

Sašo Rahne

ŽELITE REZERVNI KAMION?

V našem tozdu smo že več let gojili željo, da bi imeli rezervni kamion, ki bi ga pošiljali tja, kjer bi ga trenutno najbolj potrebovali. Da bi v te namene kupili novega, ni bilo misliti, ker so bile potrebe po novih kamionih vedno velike, dobavni roki pa dolgi. V poštev bi prišel kakšen star kamion, ki bi se ga splašalo ponovno usposobiti, toda vsi dotrajani kamioni so taki, da se jih z relativno majhnimi sredstvi ne da usposobiti za ponovno vožnjo.

Končno smo še kar dobro ohranjen kamion dobili iz Nove Gorice in delavski svet tozda je odobril sredstva za njegovo ponovno usposobitev.

Vozilo, ki bo služilo še najmanj 5 let, če bodo vozniki pazili nanj, je bilo zopet usposobljeno za vožnjo dne 28. julija 1983.

Prvi interesent zanj je bila poslovalnica v Mariboru, in sicer za skladišče v Murski Soboti. Vozilo so prevzeli pod naslednjimi pogoji:

1. Stroški amortizacije, zavarovanja, registracije in cestnina bremenijo skupne stroške tozda.

2. Stroški za gorivo, osebni dohodek voznika in za tekoče vzdrževanje bremenijo vsakokratnega uporabnika. Torej, če potrebujete rezervni kamion – samonakladalec za določen čas, telefonirajte vodstvu tozda v Ljubljano, na telefon št.

340-255. Če bo oziroma ko bo vozilo na razpolago, ga boste dobili pod enakimi pogoji, kot ga je dobila mariborska poslovalnica.

Kamion je brez voznika.

Anton ing. Golja

ZIPOS
Ivančna gorica
Spodnja Draga 2
zbiramo vse vrste
odpadnih surovin.
Za zbrane
odpadke nudimo
visoke dnevne
odkupne cene.

Priporočamo se.
ZIPOS
P-015053

Tale oglas se je že večkrat pojavil v dnevnem časopisju. Nedvomno pomeni, da je nekdo že dobil dovoljenje za opravljanje privatne obrti iz naše dejavnosti. Dejavnosti, ki jo opravlja je dal tudi naslov, podoben našemu. ZIPOS. Najbrže pomeni: Zbiranje in prodaja odpadnih surovin. Ne bo dolgo, ko bo takšnih obrtnikov več. Bomo mi sodelovali z njimi ali oni z nami? Bodo prodajali direktno? Kaj bodo lahko prodali direktno industriji? Kakšne bodo imeli odkupne cene? Gotovo višje, ker nimajo toliko režije kot jo imamo mi. Kdor kaj več ve o tem, naj nam piše!

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 124

REKA IN ZALIV V JUGOZHODNI ANGLIJI	BRSLIJANO PODOBNA SOBNA RASTLINA	OTROK, KI KORACA	DINOS	POZIV, APEL	SNEŽNI PLAZ	REKA NA DALJNEM VZHODU	FRANJ. MOŠ. IME	IVAN NAHTIGAL	VIKONTOVA ZELVA	TUJE IME ZA JANEŽ	PLEME, ROD
RIBIŠKA MREŽA NA PALICI			IZDELOVALEC KLADIV								
HERCEGOVEC			LANENI ODPADKI								
VARILNI SIV			IME SODELAVCA IZ MARIBORA					OCET			
PRENEHA NJERASTI			KUSARJA PRAZEL PROSTOR					VRSTA KREME IZ ILIRIJE			
SKUPNO IME ZA SUROVINO, KI JO ODKUPUJE DINOS	BLAZINJAK ZOFA	ZEL. IME (DORI) JEZERO V TURCIJI		1. POLETNI MESEC V ŽIDOVSK. KOLEDARJU						VITAMIN B1	PRIČAKO VANJE. MIROVANJE
KAMION-TUDI PRI DINOSU				ALI RAJER GMAJNAR GOSCAR			LUKIJAC	PREBIVALEC ALEMANIJE			
DEL KOLESARSKIE DIRKE		MUSLIMANSKI BOG			VZROČNI VEZNIK	GRŠKA BOGINJA PRAVICE					
TOVARNA USNJA V SLOV. KONJICAH		ARABSKI KNEZ	KOPNO V MORJU PREPROST VOZ. DIRA			OTROŠKI LAS					
STAJE MANČINI		ODTIS STOPINJ KASASKI TEK	DINOSOV TOZD	NAŠA PEVKA (MAJDA)				IME AMER. IGRALKE GARDNER			
MERIL ZA TAUTE				STRAH PRED NASTOPOM					ROBIC NIJO RAS		
HRVAŠKI "PETROL"		NAPRAVA ZA ALARM		ANDREJ		MEHKA KOVINA (ZNAK NA)				EVA	
IZRASTEK NA GLAVI		PREBIVALEC NA TRATI				PRITOK TIBERE					